

konna arst 1912—14, Maailmasõja ajal ms. 2. Siberi korpuse vanem arst ja bakterioloogilise laboratooriumi juhataja. S. kaitses väitekirja dr. med. astme saamiseks 1920 Voronežis, kus oli sinna evakueeritud Tartu ülikooli naha- ja suguhaigustekliiniku vanemaks assistendiks. A-l 1920 valiti ta Tartu ülikooli bakterioloogia dots-ks ja 1924 korralliseks prof-ks. Arstiteaduskonna dekaanina toimis ta 1934—37. A-l 1922 ja 1923 õppevaheaegadel töötas S. Pariisis L. Pasteur'i instituudis ning on pärast seda sageli käinud välismail tutvumas õppeasutistega ja osa võtnud teaduslikest kongressidest, näit. mikrobioloogide kongressist 1928 Bernis ja 1930 Pariisis, tuberkuloosikongressist 1929 Roomas ja 1932 Varssavis, kus on esinenud ka ettekannetega. S. on Tartu ülikooli bakterioloogilaboratooriumi loojaid ja juhataja a-st 1920, olnud loomaarstiteaduskonna bakterioloogiajaama juhataja 1923—29, Pasteur'i jaama juhataja a-st 1923 ja Riikliku Seerumi-instituudi teaduslik nõuandja a-st 1929. E. Punase Risti Tartu osakonna esimees on ta olnud 1923—25, Tartu Tiisikuse Vastu Võitlemise Seltsi esimees 1924—31, Kaitseväge Tervishoiu Valitsuse konsultant a-st 1933, Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Sihtasutise juhataja liige a-st 1937. A-il 1922—29 oli S. Tartu Prantsuse Teadusliku Instituudi abipresidentiks ja 1937. a. Rahvuskogu II koja liikmeks. Eesti Teaduste Akadeemia asutamisel nimetati S. apr-s 1938 akadeemia liikmeks ja ühtlasi selle presidentiks 5 a-ks. E. Teaduste Akadeemia esindajana on ta a-st 1938 Kultuurkapitali Nõukogu ja selle alatise komisjoni liige. S. on a-st 1933 Läti Bioloogia Seltsi ja a-st 1936 Soome arstide seltsi *Duodecim* kirjavahetajaliige. Alates 1934. a-st võttis S. osa riikliku ravimiteaamatu „Eesti farmakopöa“ (Tall., 1937) koostamisest. S. on avaldanud hulga teaduslikke töid, ms. prantsuse, vene, saksa ja rootsi ajakirjus; neist mainitagu järgmisi: „Üldine mikrobioloogia ja seroloogia ühes mikrobioloogilise tehnikaga“ (Tartu, 1925), „A study of bacterial carbohydrates with special reference to the tubercle bacillus“ (*Acta A XXVII*₇, Tartu, 1934), „Kaitsepookimised rōugete vastu“ (Tartu, 1935), „Die Kultivierung des Lepraerregers“ („Zeitschrift für Bakteriologie und Parasitenkunde“, kd. 115 ja

128, 1930 ja 1933) ja „Estonian Curative Sea-muds and Seaside Health Resorts“ (London, 1939). S. omab ka nime-tamismäärset kunstikogu (üle 170 teose), mis sisaldab väärtuslikke õlimaale, gravüüre, akvarelle ja jooniseid madal-maade, inglise, itaalia, prantsuse, saksa, vene ja balti kunstnikelt. A-st 1939 on S. Riia ülikooli audoktor (*dr. med. h. c.*).

Isikl. jm. saadud andmed.

H. K.; T.

SCHMALZ, Johann Friedrich Lebe-recht, põllumajandusteadlane, sünd. 25. VI 1781 ukj. Saksis Wildenbornis, omandas erihariduse peamiselt iseseis-valt, oli Saksas põllumajanduslikult elavalt tegev ja toimis 1829—45 Tartu üli-kooli filosoofiateaduskonna põllumajan-duse osakonnas selle ala ainsa prof-na, õpetades taime- ja loomakasvatust, ag-raarökonomiat, metsandust jm.; surn. 23. V 1847 ukj. Ida-Preisil Neuwei-de's. — Rentitud 1829 Vana-Kuuste mõisa ja korrastanud selle eeskujuli-kuks põllumajanduslikuks käitiseks, avas S. 1834 seal põllumajandusliku instituudi, mis lõpetas tegevuse 1839. Instituudis, kus töötasid suveti üliõpila-sed, korraldati pikemaajalisi põlluma-janduslikke kursusi, mille lõpetajad leidsid silmapaistvat tunnustust Vene-maal. S. aretas lamba- ja seatõuge, kat-setas põllutöömasinate ja -riistadega, korraldas katseid põldudel, ms. 154 kar-tulisordiga, ka suhkrupeetidega, ja im-portis katsete otstarbel mitmesuguseid tõuloomi. Ta tegevus andis märgatava tõuke põllumajanduskultuuri arengule Baltimail. S-i sulest ilmunud töist nimetatagu: „Erfahrungen im Gebiete der Landwirthschaft“ I—VII (Leipzig, 1813—42), „Anleitung zur Zucht, Pflege und Wartung edler und veredelter Schafe“ (Königsberg, 1825; 2. tr. 1833), „Versuch einer Anleitung zur Wert-schätzung ländlicher Grundstücke“ (Königsberg, 1829), „Theorie des Pflan-zenbaues“ (Königsberg, 1840), meriinola-mba kasvatamise õpetused S-i ja Koppe järgi „Lammaste-karjusse Ra-matokenne“ (Tartu, 1830) ja „Öppe-tusse ramat Saksama lamba-karjastele“ (Tall., 1837).

Левницкий I; Allg. D. B. XXXI (1890) jm. saadud andmed. P. K.

SCHMIDT, August Johannes, diplo-maat, sünd. 7. II 1895 vkj. Pärnumaal Voltveti v. taluniku pojana, õppis